

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ «УНІВЕРСУМ»

Циклова комісія з педагогічної освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

Олександр ЖИЛЬЦОВ

«   » _____ 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПСИХОЛОГІЯ

для студентів

спеціальності
освітньої програми
освітньо-кваліфікаційного рівня

061 Журналістика
Видавнича справа та редагування
молодший спеціаліст

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти
Програма № 1529/20
СЖ
(підпис) (прізвище, ініціали)
«   » _____ 2020 р.

Київ – 2020

Розробник:

Винар Валентина Іванівна, викладач циклової комісії з педагогічної освіти Фахового коледжу «Універсум» Київського університету імені Бориса Грінченка

Викладач:

Винар Валентина Іванівна, викладач циклової комісії з педагогічної освіти Фахового коледжу «Універсум» Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні циклової комісії з педагогічної освіти

Протокол від 25 серпня 2020 р. № 1

Голова циклової комісії Альона ДОЦЕНКО

Робочу програму перевірено

26 серпня 2020 р.

Заступник директора з навчально-методичної роботи Зоя ГЕЙХМАН

Заступник директора з навчальної роботи Яніна КАРЛІНСЬКА

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № __

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання, оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів/годин	3 /90	
Курс	1,2	
Семестр	2	3
Кількість змістових модулів з розподілом:	2	1
Обсяг кредитів	2	1
Обсяг годин, в тому числі:	60	30
Аудиторні	28	14
Модульний контроль	4	2
Семестровий контроль	-	-
Самостійна робота	28	14
Форма семестрового контролю	залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: розкрити закономірності функціонування проявів психіки людини; сприяти формуванню загальної психологічної культури та компетентності студентів, їх готовності до майбутньої професійної діяльності.

Завдання: аналіз предмету вивчення психології як науки, історії її становлення та сучасної системи психологічних знань; вивчення понять психіки і свідомості, їх структур; розкриття сутності психічних процесів, станів, властивостей; вивчення психологічної сутності понять особистості та діяльності.

Вивчення даної навчальної дисципліни спрямоване на формування у студентів таких **компетентностей:**

- розуміння складності і неоднозначності процесів психологічного розвитку людини як культурно-історичного суб'єкта, різноманіття його суб'єктивного світу;
- засвоєння, розуміння та грамотне оперування категоріями психології;
- використання отриманих знань та вироблених умінь з психології для вирішення типових і нових задач у професійній діяльності;
- здатність до самостійного пошуку та оброблення інформації з різних джерел для розгляду конкретних питань;
- розвиток здатності до аналізу своєї професійної діяльності, формування шляхів її вдосконалення;
- розвиток культури професійного спілкування;
- здатність досягати результатів засобами продуктивної комунікативної взаємодії (відповідних знань, вербальних і невербальних умінь і навичок залежно від комунікативно-діяльнісних ситуацій);
- вміння вислуховувати, обстоювати власну позицію, використовуючи різні прийоми розмірковувань та аргументації;
- здатність застосовувати знання про індивідуальні особливості в процесі взаємодії з людьми.

3. Результати навчання за дисципліною

- Виділяти етапи розвитку психології;
- аналізувати поняття «психіка», «свідомість», їх функції та структури;
- класифікувати психічні явища;
- пояснити різницю між побутової психологією і науковою;
- використовувати методи психології для дослідження особистості;
- порівнювати психіку людини і тварини;
- розрізняти свідоме і несвідоме в психіці людини;
- встановлювати зв'язок між поняттями «людина, індивід», «особистість», «індивідуальність»;
- аналізувати структуру особистості та самосвідомості;
- ілюструвати єдність факторів формування особистості;
- описувати види діяльності;
- описувати механізми роботи сенсорно-перцептивної, когнітивної та емоційно-вольової сфер особистості;
- аналізувати умови виникнення та підтримання уваги;
- застосовувати прийоми підвищення ефективності мимовільної, довільної та після довільної уваги на заняттях;
- встановлювати причини неуважності;
- визначати, які закономірності відчуттів проявляються в конкретних прикладах;
- порівнювати відчуття і сприймання;

- підбирати прийоми успішного запам'ятовування;
- доводити, чому мислення є вищою формою відображення дійсності;
- використовувати операції мислення при розв'язку завдань;
- встановлювати зв'язок між процесами мислення;
- встановлювати зв'язок між уявою та уявленнями, між уявою та іншими психічними процесами;
- аналізувати образи уяви з погляду прийомів їх створення;
- класифікувати пізнавальні процеси на види;
- розрізняти форми вираження почуттів;
- виділяти позитивні та негативні аспекти прояву емоцій та почуттів;
- визначати власний тип темпераменту та тип темпераменту людей на основі самоспостереження та спостереження;
- встановлювати залежність типу нервової системи і типу темпераменту;
- встановлювати зв'язок темпераменту і характеру;
- виділяти в кожному типі темпераменту позитивні та негативні риси;
- аналізувати вплив природних та соціальних факторів на формування характеру;
- встановлювати зв'язок між рисами характеру;
- встановлювати зв'язок між задатками і здібностями, між здібностями та знаннями, уміннями, навичками;
- розрізняти поняття «здатки», «здібності», «обдарованість», «талант», «геніальність»;
- класифікувати здібності.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Розподіл годин між видами робіт					
	Усього	Аудиторна:				
		Лекції і	Семін.	Практ.	Індивід.	Сам.р
Змістовий модуль 1. Загальні питання психології. Особистість та діяльність.						
1. Предмет психології, її завдання і методи.	8	2	2			4
2. Розвиток психіки та свідомості.	6	2				4
3. Загальне поняття про особистість та діяльність.	10	2	4			4
Модульний контроль	2					
Разом	26	6	6			12
4. Увага.	8	2	2			4
5. Відчуття і сприймання.	8	2	2			4
6. Пам'ять.	8	2	2			4
7. Мислення і мовлення. Уява.	8	2	2			4
Модульний контроль	2					
Разом	34	8	8			16
Разом за 2 семестр	60	14	14			28
Змістовий модуль 3. Емоційно-вольова сфера та індивідуально-психологічні властивості особистості.						
8. Емоції та почуття.	7	2	2			3
9. Воля.	6	2				4
10. Темперамент. Характер.	8	2	2			4
11. Здібності.	7	2	2			3
Модульний контроль	2					
Разом за 3 семестр	16	8	6			14
Підготовка та проходження контрольних заходів						
Усього годин	90	22	20			42

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Загальні питання психології. Особистість та діяльність.

Тема 1. Предмет психології, її завдання і методи.

Психологія як наука та навчальна дисципліна. Огляд історії виникнення та становлення психології.. Предмет та завдання психології на сучасному етапі розвитку суспільства.. Поняття про побутову та наукову психологію. Сучасна система психологічних знань. Поняття про психіку, її функції та структура. Поняття про психологічне дослідження. Основні методи психології: спостереження і експеримент. Спостереження: методика проведення, вимоги, недоліки. Види експерименту. Додаткові методи психології: інтерв'ю, бесіда, анкетування, метод тестів, аналіз продуктів діяльності.

Основні поняття теми: психологія, психіка, відображувальна діяльність, психічні процеси, психічні стани, психічні властивості, загальна психологія, вікова психологія, педагогічна психологія, сімейна психологія, психологія праці, спорту, мистецтва, історія психології, інженерна, військова, юридична, медична психологія, психодіагностика, психоконсультування, психокорекція, психотерапія, метод, експеримент, спостереження, анкета, тест, інтерв'ю, аналіз продуктів діяльності, соціометрія, інтроспекція.

Основна література: 1, 2, 4 . *Додаткова література:* 4, 8.

Семінар 1. Предмет психології, її завдання і методи

Тема 2. Розвиток психіки та свідомості.

Виникнення та розвиток психічного відображення у тварин. Інстинктивна поведінка тварин. Механізми відображення дійсності на різних стадіях розвитку психіки. Стадія навичок та предметного сприймання, її основні особливості. Стадія інтелектуальної поведінки. Свідомість людини, її структура свідомості. Несвідоме.

Основні поняття теми: елементарна чутливість, предметне сприймання, інстинкт, навичка, інтелектуальна поведінка, свідомість, несвідоме.

Основна література: 2, 3, 4. *Додаткова література:* 4, 7.

Тема 3. Загальне поняття про особистість та діяльність.

Поняття про особистість. Взаємозв'язок між поняттями «індивід», «особистість», «індивідуальність». Структура особистості. Фактори формування особистості. Поняття про самосвідомість. Образ «Я» – центральний компонент самосвідомості. Рефлексія як механізм самоусвідомлення та самоаналізу. Самооцінка, її види та механізми формування. Поняття про рівень домагань. Поняття про діяльність. Відмінність діяльності людини від поведінки тварини.. Структура діяльності. Види діяльності. Засвоєння діяльності.

Основні поняття теми: індивід, особистість, індивідуальність, спрямованість, активність, потреба, мотив, інтерес, переконання, ідеал, світогляд, суперечності, біологічний і соціальний фактори, самосвідомість, адекватна та неадекватна самооцінка, завищена та занижена самооцінка, конфліктна та гармонійна самооцінка, рівень домагань, рефлексія, активність, поведінка, діяльність, мотив, мета, уміння, навичка, звичка, вправа, гра, навчання, праця.

Основна література: 2, 3, 5. *Додаткова література:* 2, 3.

Семінар 2. Особистість та діяльність.

Змістовий модуль 2. Пізнавальні процеси.

Тема 4. Увага.

Увага як психічний феномен. Значення уваги в житті людини. Фізіологічні механізми уваги. Класифікація видів уваги за особливістю об'єктів уваги: зовнішня та внутрішня увага; за характером цільового спрямування та за рівнем вольових зусиль: мимовільна, довільна, післядовільна. Фактори, що зумовлюють мимовільну увагу.

Умови підтримання довільної уваги. Основні властивості уваги: обсяг, стійкість, розподіл, переключення. Недоліки уваги.

Основні поняття теми: увага, уважність, осередок оптимального збудження, принцип домінанти, орієнтувальний рефлекс, взаємна індукція, мимовільна увага, довільна увага, післядовільна увага, зовнішня увага, внутрішня увага, обсяг, стійкість, коливання, розподіл, переключення, концентрація уваги, неуважність.

Основна література: 1, 2, 5. *Додаткова література:* 1, 4.

Семинар 3. Увага.

Тема 5. Відчуття і сприймання

Відчуття як чуттєве відображення окремих властивостей предметів. Робота аналізаторів – фізіологічна основа відчуттів. Основні властивості відчуттів: якість, інтенсивність, тривалість, просторова локалізація. Класифікація відчуттів та їх характеристика. Закономірності відчуттів. Поняття про сприймання. Взаємозв'язок відчуттів і сприймання. Сприймання як цілісне відображення предметів. Фізіологічні механізми сприймання. Основні властивості сприймання: предметність, цілісність, структурність, константність, осмисленість, вибірковість, апперцепція. Види сприймання.

Основні поняття теми: чуттєве пізнання, відчуття, аналізатор, екстерорецептори, інтерорецептори, пропріорецептори, контактні відчуття, дистантні відчуття, якість, інтенсивність, тривалість, просторова локалізація, чутливість, поріг чутливості, поріг розрізнення, адаптація, сенсibiliзація, синестезія, взаємодія, сприймання, комплексний подразник, предметність, цілісність, структурність, осмисленість, константність, вибірковість сприймання, ілюзія, сприймання простору, руху, часу.

Основна література: 2, 3, 4. *Додаткова література:* 7, 8.

Семинар 4. Відчуття і сприймання.

Тема 6. Пам'ять.

Поняття про пам'ять. Значення пам'яті в психічній діяльності людини. Уявлення пам'яті. Основні процеси пам'яті. Класифікація пам'яті за змістом, тривалістю збереження матеріалу, за метою. Індивідуальні особливості пам'яті.

Основні поняття теми: пам'ять, асоціація, запам'ятовування, збереження, відтворення, впізнавання, пригадування, спогади, ремінісценція, образна пам'ять, словесно-логічна пам'ять, емоційна пам'ять, рухова пам'ять, оперативна пам'ять, короткочасна пам'ять, довготривала пам'ять, мимовільна пам'ять, довільна пам'ять, амнезія, мнемотехніка, мнемічні якості, ремінісценція.

Основна література: 2, 4, 5. *Додаткова література:* 7, 8.

Семинар 5. Загальне поняття про пам'ять.

Тема 7. Мислення і мовлення. Уява

Поняття про мислення. Опосередкований та узагальнений характер мислительної діяльності людини. Види, форми, операції мислення. Якості розуму. Поняття про мову і мовлення. Функції мови. Види мовлення. Уява як процес перетворення уявлень. Роль уяви в житті людини. Фізіологічні основи процесів уяви. Види уяви. Механізми уяви.

Основні поняття теми: мислення, опосередковане відображення, узагальнене відображення, аналіз, синтез, порівняння, абстрагування, узагальнення, конкретизація, класифікація, систематизація, поняття, судження, умовивід, наочно-дійове мислення, наочно-образне, абстрактне мислення, теоретичне і практичне мислення, продуктивне і репродуктивне мислення, інтуїтивне і дискурсивне мислення, самостійність, широта, глибина, лабільність, швидкість, критичність мислення, мова, види мовлення, зовнішнє мовлення, внутрішнє мовлення, егоцентричне мовлення, уява, випереджальне

відображення, довільна уява, мимовільна уява, марення, репродуктивна уява, творча уява, мрія, аглютинація, акцентування, гіперболізація, літота, схематизація, типізація.

Основна література: 1, 3, 4. *Додаткова література:* 1, 8

Семінар 6. Мислення як вища форма відображення дійсності.

Змістовий модуль 3. Емоційно-вольова сфера та індивідуально-психологічні властивості особистості.

Тема 8. Емоції та почуття.

Поняття про емоції та почуття. Значення емоцій та почуттів в житті людини. Функції почуттів. Фізіологічні основи емоцій та почуттів. Форми переживання почуттів. Види почуттів.

Основні поняття теми: почуття, емоції, стенічні емоції, астенічні емоції, настрій, афект, пристрасть, стрес, дистрес, евстрес, моральні почуття, інтелектуальні почуття, естетичні почуття.

Основна література: 2, 3, 4. *Додаткова література:* 5, 7.

Тема 9. Воля.

Поняття про волю. Вольова регуляція поведінки людини. Функції волі: спонукальна, гальмівна. Фізіологічні основи волі. Структура вольових дій. Вольові якості особистості.

Основні поняття теми: воля, мимовільна дія, довільна дія, вольове зусилля, зовнішні перешкоди, внутрішні перешкоди, сила волі, безвілля, абулія, цілеспрямованість, рішучість, імпульсивність, наполегливість, впертість, організованість, дисциплінованість, сміливість, витримка, самостійність.

Основна література: 2, 3, 4. *Додаткова література:* 5, 7.

Семінар 7. Емоційно-вольова сфера особистості.

Тема 10. Темперамент. Характер.

Поняття про темперамент. Фізіологічні основи темпераменту. Тип вищої нервової діяльності і темперамент. Властивості темпераменту: Психологічна характеристика темпераментів. Врахування типів темпераменту у вихованні дітей. Поняття про характер. Природа та прояв характеру. Місце характеру в загальній структурі особистості, його зв'язок з темпераментом. Структура рис характеру.

Основні поняття теми: темперамент, холерик, сангвінік, флегматик, меланхолік, тип вищої нервової діяльності, сила нервових процесів, рухливість нервових процесів, врівноваженість нервових процесів, екстравертованість інтровертованість, сензитивність, реактивність, активність, пластичність, ригідність, темп реакції, характер, структура характеру, риси характеру, моральні, вольові, інтелектуальні, емоційні риси характеру, акцентуації характеру, типологія характеру.

Основна література: 1, 3, 5. *Додаткова література:* 5, 8.

Семінар 8. Темперамент і характер.

Тема 11. Здібності.

Поняття про здібності. Здібності і діяльність. Здібності і знання, уміння, навички. Задатки як природні передумови розвитку здібностей. Види здібностей. Рівні розвитку здібностей. Умови розвитку здібностей у дітей. Психодіагностика здібностей.

Основні поняття теми: здібності, задатки, структура здібностей, загальні здібності, спеціальні здібності, теоретичні здібності, практичні здібності, навчальні здібності, творчі здібності, обдарованість, талант, геніальність.

Основна література: 1, 3, 5. *Додаткова література:* 5, 8.

Семінар 9. Здібності.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

Зміст самостійної роботи студентів має таку структуру:

1. Опрацювати зміст тем за літературою.
2. Відповісти на питання до семінарського заняття.
3. Виконати завдання.

Змістовий модуль 1. Загальні питання психології. Особистість та діяльність.

Тема 1. Предмет психології, її завдання і методи.

1. Схематично зобразити дерево психологічних знань, використовуючи наступні структурні компоненти: корені – джерела психологічних знань, стовбур – основоположна психологічна наука, гілки – галузі психології.

Тема 2. Розвиток психіки та свідомості.

1. Порівняти психіку людини і тварини.
2. Чому І.П. Павлов інтелектуальну форму поведінки тварин назвав «елементарною розсудливістю»?

Тема 3. Загальне поняття про особистість та діяльність.

1. Які з наведених нижче рис людини характеризують її як індивіда? Як особистість? Обґрунтуйте відповідь.

Охайність, повільність, гарна моторна координація, сила волі, впертість, рішучість, лінь, збудливість, пластичність, сила нервової системи, низька адаптація до темряви

2. Дослідити самооцінку (методика С.Будассі) та рівень домагань (моторна проба Шварцландера). Чи є між ними зв'язок?
3. Чи можна складну поведінку бджіл назвати працею?

Змістовий модуль 2. Пізнавальні процеси.

Тема 4. Увага.

1. Яку людину можна назвати більш уважною:

- ту, яка, займаючись діяльністю, перебуває в стані глибокої зосередженості й не помічає нічого навколо;
- ту, яка в коротку мить здатна помітити всі деталі ситуації й не випускати з поля зору жодної дрібниці;
- ту, яка незалежно від того, що вона робить, здатна бачити й чути все, що так чи інакше зв'язане з діяльністю?

2. Чи завжди неуважність є показником невміння особистості зосереджуватися на об'єкті діяльності?

Тема 5. Відчуття і сприймання.

1. Чому людина не помічає пилу, який потрапляє їй на обличчя?
2. Чим пояснити той факт, що збільшення інтенсивності, подразника в одних випадках відчувається, а в інших — ні?
3. Доведіть, що...

- а) ілюзії сприйняття не можуть слугувати аргументом на користь непізнаваності світу;
- б) сприймання людини не є дзеркальною копією того, що існує довкола неї;
- в) сприйняття людини суб'єктивне;
- г) образи сприйняття однієї людини безпосередньо не доступні свідомості іншої;
- д) лише сприймання недостатньо для адекватного відображення дійсності;

Тема 6. Пам'ять.

1. Багато людей для кращого запам'ятовування вдаються до коротких записів. Чому такий прийом сприяє кращому запам'ятовуванню матеріалу?

2. Вказати вид та процес пам'яті.

К.Станіславський писав: "...в пам'яті оживають пережиті раніше почуття. Здається, що вони зовсім забуті, але раптом якийсь натяк, знайомий образ – і вас знову охоплюють переживання... Раз ви здатні бліднути, червоніти на саму згадку про пережите, раз ви боїтесь думати про давно минуле нещастя – у вас є пам'ять на переживання".

3. Чим пояснити, що студент/студентка, який/яка вчить матеріал лише для того, щоб скласти екзамен, швидко його забуває?

Тема 7. Мислення. Мовлення. Уява.

1. Про які якості розуму йдеться в наведеному описі: «Він мав ґрунтовні знання в царині як соціальних, так і природничих науках, і вмів цими знаннями чудово користуватися. У досліджуваних явищах він прагнув віднайти їхню сутність, з'ясувати головні причини, зв'язки. Відкидаючи будь-які шаблони, при аналізі нових фактів умів бачити їх з нового боку й не боявся критично оцінити свої попередні погляди. Іноді він припускався помилок, але вмів усувати їх згодом».

2. За допомогою яких прийомів створені образи уяви?

Кентавр, русалка, Язиката Хвеська, Гулівер, Незнайка, дядя Стьопа., вишивка, хатка на курячих ніжках, Чіполіно, Буратіно.

3. Поясніть вислів С.Л.Рубінштейна: «Уява – небувала комбінація бувалих вражень».

Змістовий модуль 3. Емоційно-вольова сфера та індивідуально-психологічні властивості особистості.

Тема 8. Емоції та почуття.

1. Якщо порівняти людину і тварину, дитину і дорослого, мало виховану і виховану людину, то можна помітити, що разом із розвитком психіки емоції все більше відступають на задній план. Складається враження, що вони взагалі небажане явище в житті людини. Батьки, наприклад, усіляко засуджують безпосередні, емоційні реакції дитини і, навпаки, заохочують емоційну витримку. В деяких культурах у цьому плані досягли успіхів. Чи не втратить людина майбутнього тих реакцій, що мали сенс у давнину? Чи є у емоцій майбутнє?

2. Реєстрація проявів емоцій у японських і американських студентів при перегляді гостросюжетного фільму показали, що вони практично однаково реагують на емоціогенні ситуації. Проте під час бесіди про цей фільм американці демонстрували ті самі емоції, тоді як японці маскували негативне ставлення до певних героїв увічливими посмішками.

Про що свідчать виявлені відмінності? Як вони характеризують природу емоцій?

Тема 9. Воля.

1. У житті трапляється так, що, прийнявши рішення, людина починає знову сумніватися в його правильності і не виконує його. Чим пояснити виникнення таких протиріч? Про які особливості волі особистості це свідчить?
2. Поясніть думку О.Довженка: «Є воля – є людина! Нема волі – нема людини! Скільки волі – стільки й людини».

Тема 10. Темперамент. Характер.

1. Визначити тип темпераменту за допомогою тесту Айзенка.
2. Виділити позитивні і негативні сторони кожного темпераменту.
3. Чи має рацію з погляду психології твердження: «Характер гартується у боротьбі?»

Тема 11. Здібності.

Прокоментуйте дані судження. Яке співвідношення задатків і здібностей у людини вони відображають? З якими судженнями погоджуєтеся ви?

1. Рафаелем може стати тільки той, «у кому сидить Рафаель», але чи вдасться індивіду, подібному до Рафаеля, розвинути свій талант — це цілком залежить від соціальних вимог які у свою чергу залежать від розподілу праці і від наявних умов освіти людей.
2. Людина ніколи не виявила своїх здібностей, якби не народилася з відповідними генами музикальних, технічних, літературних, інтелектуальних і т. д. здібностей ... Розвиток здібностей має іманентний характер, здійснюється за принципом властивим самому організму і максимально незалежно від впливів зовнішнього середовища.
3. Абсолютний слух як здібність не існує в дитини до того, як вона вперше постане перед завданням пізнати висоту звуку, до того часу існує лише задаток як анатомо-фізіологічна структура.
4. Не в тому справа, що здібність виявляється в діяльності а в тому, що здібності створюються у цій діяльності.
5. Свої здібності людина може пізнати тільки спробувавши застосувати їх.

Система оцінювання навчальних досягнень студентів.

Оцінювання навчальних досягнень студентів за всіма видами навчальних робіт проводиться за поточним та підсумковим контролюми.

6.1. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

Модульний контроль проводиться в письмовій формі і містить 24 різних за формою завдання. Критеріями оцінювання є самостійність та правильність виконаних завдань, ґрунтовність відповідей, творчий підхід. За кожен правильну відповідь на одне тестове завдання виставляється 0,5 балів, за неправильну відповідь – 0 балів. Максимальна кількість балів за виконання роботи – 12 балів. Тривалість проведення письмового модульного контролю становить 2 академічні години.

6.2. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

Семестровий контроль з дисципліни проводиться відповідно до навчального плану у вигляді заліку на 2 курсі.

Контроль навчальної діяльності студентів здійснюється за допомогою 12-бальної шкали і переводиться в стобальну систему оцінювання кредитно-модульної системи.

Шкала відповідності оцінок. Переведення 12-бальної шкали оцінювання в 100-бальну шкалу та рейтингову оцінку:

Оцінка за 12-бальною шкалою	Рейтингова оцінка	Оцінка за 100-бальною шкалою	
12	A	98-100	зараховано
11	A	94-97	
10	A	93-90	
9	B	89-86	
8	B	85-82	
7	C	81-75	
6	D	74-69	
5	E	68-65	
4	E	64-60	не зараховано
3	FX	59-35	
2	F	34-20	
1	F	19-1	

6.3. Рівні навчальних досягнень

Рівні навчальних досягнень	Бали	Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень студентів
	1	Розрізняє об'єкти вивчення
I. Початковий	2	Відтворює незначну частину навчального матеріалу, має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення
	3	Відтворює частину навчального матеріалу; з допомогою вчителя виконує елементарні завдання
	4	Відтворює з допомогою вчителя основний навчальний матеріал, може повторити за зразком певну операцію, дію
II. Середній	5	Відтворює основний навчальний матеріал, здатний з помилками й неточностями дати визначення понять, сформулювати правило
	6	Виявляє знання й розуміння основних положень навчального матеріалу. Відповідь його(її) правильна, але недостатньо осмислена. Вміє застосовувати знання при виконанні завдань за зразком
	7	Відтворює навчальний матеріал, знає основоположні теорії і факти, вміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, частково контролює власні навчальні дії
III. Достатній	8	Знання є достатніми, застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, намагається аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки і залежність між явищами, фактами, робити висновки, загалом контролює власну діяльність. Відповідає логічно, допускаючи неточності
	9	Добре володіє вивченим матеріалом, застосовує знання в стандартних ситуаціях, уміє аналізувати й систематизувати інформацію, використовує загальновідомі докази із самостійною і правильною аргументацією
	10	Має повні, глибокі знання, використовує їх у практичній діяльності, робить висновки, узагальнення
IV. Високий	11	Має гнучкі знання в межах вимог навчальних програм, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях, уміє знаходити інформацію та аналізувати її, ставити і розв'язувати проблеми
	12	Має системні, міцні знання в обсязі та в межах вимог навчальних програм, усвідомлено використовує їх у стандартних та нестандартних ситуаціях. Уміє самостійно аналізувати, оцінювати, узагальнювати опанований матеріал, самостійно користуватися джерелами інформації, приймати рішення

7. Навчально-методична карта дисципліни «Психологія».

Разом: 90 год, лекції –22 год, семінарські заняття –20 год., модульний контроль – 6 год., самостійна робота – 42 год.

Тиждень	Змістовий модуль I.			Змістовий модуль II.				Змістовий модуль III.			
Модулі	Змістовий модуль I.			Змістовий модуль II.				Змістовий модуль III.			
Назва модуля	Загальні питання психології. Особистість та діяльність.			Пізнавальні процеси.				Емоційно-вольова сфера та індивідуально-психологічні властивості особистості.			
Лекції	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Дати											
Теми лекцій	Предмет психології, її завдання і методи	Розвиток психіки та свідомості	Загальне поняття про особистість та діяльність	Увага	Відчуття і сприймання	Память	Мислення і мовлення Уява	Емоції та почуття	Воля	Темперамент. Характер	Здібності
Теми семінарських занять	Предмет психології, її завдання та методи		Особистість та діяльність	Увага	Відчуття і сприймання	Загальне поняття про память	Мислення як вища форма відображення дійсності		Емоційно-вольова сфера	Темперамент і характер	Здібності
Самостійна робота											
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1			Модульна контрольна робота 2				Модульна контрольна робота 3			
Підсумковий контроль											

8. Рекомендовані джерела

Основна (базова) література:

1. Варій М. Й. Загальна психологія. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 288 с.
2. Загальна психологія: [підручник для студ. вищ. навч. закладів] / О. В. Скрипченко та ін. Київ : Каравела , 2017. 464 с.
3. Сергеєнкова О. П., Столярчук О. А., Коханова О. П., Пасека О. В. Загальна психологія. Навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 296 с.
4. Максименко С. Д. Загальна психологія: Навчальний посібник: Київ : Центр учбової літератури, 2017. 272 с.
5. Павелків Р. В. Загальна психологія: підручник. Київ : Кондор, 2012. 576 с.

Додаткова література:

1. Гуцуляк Н. М., Матейчук Н. Г. Психологія: навчальний посібник. Чернівці: Технодрук, 2014. 300 с.
2. Копець Л. В. Психологія особистості: [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.]. Київ : Вид дім. «Києво-Могилянська академія», 2007. 460 с.
3. Казміренко Л. І., Кудерміна О. І., Мойсеєва О. Є. Психологія: навчальний посібник. Київ, 2015. 213 с. URL: http://www.naiou.kiev.ua/files/kafedru/up/pidrych_psuxologiya.pdf
4. М'ясоїд П. А. Курс загальної психології. Т. 1. Київ : Алерта, 2011. 496 с.
5. М'ясоїд П. А. Курс загальної психології. Т. 2. Київ : Алерта, 2013. 758 с.
6. Приходько Ю. О., Юрченко В. І. Психологічний словник-довідник: Навч. посіб. Київ : Каравела, 2016. 320 с.
7. Психологія: Підручник / Ю. Л. Трофімов та ін. Київ : Либідь, 2001. 560 с.
8. Савчин М. В. Загальна психологія: навч. посіб. Київ: Академвидав, 2018. 344 с.